

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.096/2009/3.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Paróczy Tamás ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - az Ábrahám Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Ábrahám Attila ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti lakos alperessel szemben mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. január 9. napján kelt 10.G.40.284/2008/3-I. számú ítéletével szemben az alperes 4. szám alatt előterjesztett fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja** és a felperes marasztalásának összegét további 1.137.000,- (Egymillió-egyszázharminchétezer) Ft-tal felemeli.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 200.000,- (Kettőszázezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felek maguk viselik másodfokú eljárási költségeiket.

A felperest 70.900,- (Hetvenezer-kilencszáz) Ft, az alperest 70.900,- (Hetvenezer-kilencszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezi - külön felhívásra - az állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A peres felek szóbeli megállapodása alapján a felperes 2005. december 2-án az alperes **(település neve)**-i tanyájára 10.196 db kacsát telepített. Az elhullás az első 10 napban 313 db volt. Mivel ezek száma később sem csökkent, a termelő a helyszínre

hívta **(állatorvos 1. személyneve)** hatósági állatorvost, aki a kelésgyenge egyedek arányát 20 %-ra tette és gyógyszeres kezelést rendelt.

Az alperes 2006. január 10-én levelet intézett a felpereshez, ebben tájékoztatta, hogy az állomány gyenge minőségű, ezért kérte, tekintse meg az állatokat és tegyen javaslatot a probléma megoldására. Az állományt a felperes 2006. január 20-án 49 napos korában baromfikolera elleni vakcinával beoltotta. Ezt követően jelentősen megemelkedett az elhullás, ami a későbbiekben is folytatódott.

A felperes állatorvosa 2006. január 31-én látogatta meg a telepet, ahol 10 hullát felboncolt és intézeti vizsgálatot javasolt. A 2006. február 1-jén beszállított 10 állat hulláját az intézet megvizsgálta és circo-vírus fertőzésre gyanút keltő elváltozásokat találtak.

A felperes állatorvosa 2006. február 6-án ismételen járt a helyszínen, az ekkor készült jegyzőkönyvben megállapították, hogy 2006. január 23-ig 860 db, ezt követően 3.448 db állat hullott el. A helyszíni boncolás eredményeként a klinikai vizsgálat során az állatorvos az állományban szétnövést észlelt és az állatok azonnali vágására tett javaslatot. Megállapította, hogy a telep járványvédelmi zártsága nem megoldott és higiéniai jellegű tartási problémákat is észlelt.

A kihelyezett állományból megmaradt kacsákat az előnevelés végén, 2006. február 10-én szállították el a telepről. A H... Zrt. elszámolása szerint 4.402 db állatot vágtak le, ebből 3.742 db I. osztályú, míg 660 db II. osztályú volt. A nem térített kobzott kacsák száma 1.472 db, a térített kobzás 12 db, a nem térített utihulla 2 db volt.

A felperes keresetében 6.800.000,- Ft kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Állította, hogy az állatok megbetegedése és elhullása egyaránt tartási hibára vezethető vissza.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Viszontkeresetében 2.400.000,- Ft megfizetésére kérte kötelezni a felperest arra figyelemmel, hogy a szóbeli megállapodás alapján az állatok nevelése fejében a felperes 2.400.000,- Ft „nyereség” fizetését ígérte. Álláspontja szerint az állatok megbetegedése és elhullása minden esetben rajta kívülálló körülményekre, a kelésgyengeségre, illetve a circo-vírus hatására vezethetők vissza, de ebben az állatok oltásának is jelentős szerepe volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a viszontkeresetnek részben helyt adva 36.489,- Ft megfizetésére kötelezte a felperest. Az ezt meghaladó viszontkeresetet elutasította. Megállapította, hogy a peres felek között írásbeli termékértékesítési szerződés nem jött létre, ugyanakkor a szóbeli megállapodás és ráutaló magatartás alapján az alperes átvette a kiszállított kacsákat, azokat a megállapodásnak megfelelően nevelte. Miután a felperes tulajdonjogát az állatállományon fenntartotta, a Ptk. 99. §-a értelmében neki kellett viselnie mindazt a kárt, amit másra, vagyis az alperesre áthárítani nem tud, viselnie kell a senkinek fel nem róható okból bekövetkezett károkat. A beszerzett szakértői vélemény, valamint a per egyéb adatai alapján úgy foglalt állást, kétséget kizáróan nem igazolt, hogy az állatállományban lévő circo-fertőzés az alperes magatartására lenne visszavezethető. Tartással kapcsolatos hiányosságokat nem értékelt az alperes terhére, figyelemmel arra, hogy azok leírására először 2006. február 6-án került sor, az állatállomány vágása pedig ezt követően néhány napon belül megtörtént.

A viszontkereset kapcsán azonban nem találta bizonyítottnak azt az alperesi állítást, amely szerint a felperessel szóban abban állapodtak meg, hogy az állatok elszállítását követően 2.400.000,- Ft „nyereséget” fizet a részére. Ugyanakkor az alperes az állatok tartásával kapcsolatban felmerült költségeit részben igazolni tudta, ezeket elfogadva 36.489,- Ft megfizetésére kötelezte a felperest. Az elfogadott költségek között szerepelt az intézeti beszállítás, bevizsgálás költsége, az állatorvosi vizsgálat díja, az állategészség- és élelmiszer ellenőrzési igazgatási szolgáltatásokról készült számla. Mivel nem volt megállapítható, hogy a felek a fűtési költség körében hogyan állapodtak meg, és az alperes igazolni sem tudta, hogy az általa becsatolt elszámolásban szereplő költség keletkezett volna, az ezzel kapcsolatos igényt nem találta megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes élt fellebbezéssel, kérte annak részbeni megváltoztatását és a felperesi marasztalás 2.400.000,- Ft-ra történő felemelését. Kifejtette, hogy a felek között szóban szerződés jött létre, melyet ráutaló magatartással megerősítettek. Ennek keretében a felperes vállalta, hogy részére munkadíj címén az állatok elszállítását követően 240,- Ft/db összeget megfizet. Álláspontja szerint a felperesi tulajdonban lévő baromfiállományra fordított kiadásai megtérítését jogszerűen követeli. A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a felek között a szerződés érvényesen létrejött. A szakértő nem tett olyan megállapítást, hogy a termelőhöz circo-vírussal fertőzött állatokat szállított volna. A jelentős számú állat pusztulását tartási hiányosságok idézték elő.

Az alperes fellebbezése **részben**, az alábbiak szerint **alapos**.

A szerződéses jogviszony keletkezésével kapcsolatban kifejtett elsőfokú indokokat annyiban osztja az ítéletábra, hogy a felek között minden lényegi kérdésre kiterjedő, cégszerűen aláírt, a felperes által hivatkozott és csatolt tartalommal termékértékesítési szerződés nem jött létre.

A mezőgazdasági termékértékesítési szerződés érvényesen csak írásban köthető, az ügylet alaki hibája miatti érvénytelenségét azonban orvosolja a teljesítés ténye, ha bármelyik fél a szerződésből származó kötelezettségeit teljesítette (Ptk. 418. § (2) bekezdés). A perbeli esetben a felek között a szóbeli szerződés létrejött is vitatott volt, miután ehhez is szükség van arra, hogy a felek a lényeges kérdésekben megállapodjanak (Ptk. 205. § (2) bekezdés). A felek rendezték a megrendelő és a termelő főbb kötelezettségeit, szerepelt a megállapodásban a kihelyezett állatok darabszáma, a tulajdonjog fenntartása, a megrendelőt terhelő tápszállítási és oltási kötelezettség, a termelő vállalta az állatok nevelését, gondozását és rögzítették az elszállítás időpontját is. Az előbbieken felül a vállalkozási típusú mezőgazdasági termékértékesítési szerződés létrejötté szempontjából lényeges, hogy a termelő a teljesítése esetén milyen összegű vállalkozási (bérnevelési) díjra jogosult. Az alperes fellebbezési hivatkozása szerint a díj a ténylegesen leadott kacsákat alapul véve 240,- Ft/db volt, a felperes tagadta az alperes állítását. Az érdektelen **(tanú 1. személyneve)** és **(tanú 2. személyneve)** tanúk azonban megerősítették, hogy a felperes a szerződéses időben más termelőknek is tett ilyen tartalommal a kacsák kihelyezésére ajánlatot, ennek

- 4 -

során 240-280,- Ft/db díj fizetését vállalta (9. számú jegyzőkönyv 3. oldal, 11. sz. jegyzőkönyv 9. oldal). Az alperesi előadást támasztotta alá **(tanú 3. személyneve)**

vallomása is, a tanú hallotta, amikor a felperes 240-280,- Ft/db díj fizetésére tett ajánlatot a szerződéses tárgyalás során (11. sz. jegyzőkönyv 9. oldal). Az ítélet tábla ezért a bizonyítékok mérlegelése eredményeként megállapította, hogy a felek közötti szóbeli szerződés alapján az alperes 240,- Ft/db bérnevelési díjra tarthatott igényt.

A felek teljesítése folytán ilyen tartalommal érvényessé vált szerződés keretei között a kárveszélyviselés szempontjából elsődleges jelentőséggel bírt, hogy az állatoknak a felperes volt a tulajdonosa. A másnak fel nem róható okból bekövetkezett kárát (elhullások) ezért a kárveszélyviselés szabálya (Ptk. 99. §) szerint maga volt köteles viselni. Az idegen tulajdonban álló állatokat ugyanakkor mindvégig a termelő tartotta őrizetében, ezért őt terhelte a bizonyítás arra vonatkozóan, hogy a gondozás során mikor, milyen okból, hány darab állat hullott el, betegedett meg, továbbá kimentése érdekében bizonyítania kellett, hogy mindez neki fel nem róható okból következett be. Amennyiben a termelő bizonyítja, hogy a kimutatott betegség elhárítása érdekében szakmai szempontból minden elvárhatót megtett - úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható - ebben az esetben viseli a Ptk. 99. §-a alapján a tulajdonos az elhullott, megbetegedett állatokkal kapcsolatos, így már igazoltan senkinek fel nem róható okból keletkezett kárt (Bírószági Határozatok 2000/11/486., Bírószági Döntések Tára 2001/3/32. sz. jogeset).

A kifejtettek közül az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az következik, nem a felperesnek kellett bizonyítania, hogy az állatok elhullását tartási hiba okozta, hanem a kimentéses bizonyítás során a termelőnek kellett igazolnia, hogy az állomány gondozása, nevelése során valóban úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ezzel a kárfelelősség alól kimenti magát, ellenkező esetben felel az idegen tulajdonú állományban bekövetkezett károkért.

A kimentéses bizonyítás során továbbá nem volt jelentősége annak a körülménynek, hogy az alperes először kötött állattartásra termékértékesítési szerződést, és „minden tőle elvárhatót” megtett annak érdekében, hogy az állatokat gondosan tartsa. A polgári jogban a kártérítési felelősség alóli kimentés körében általános mérce érvényesül, a polgári jogi jogviszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában - és nem a károkozótól („tőle”) - elvárható. Ezért nincs jelentősége, hogy az alperes az állattartás terén milyen felkészültséggel rendelkezett, az állatok gondozása során ugyanis nem „a tőle elvárható” magatartást kellett tanúsítania. Helyesen az irányadó zsinórmérték a jógazda gondossága, az általában elvárható magatartást a termelői tevékenységre szakosodott, professzionális vállalkozó felkészültségéhez kell mérni. Ha maga nem rendelkezik a szükséges szakismerettel, akkor - közreműködőként - kellő gyakorlattal bíró személyeket (alkalmazottat, alvállalkozót) kell alkalmaznia, mint ahogy az más vállalkozásoknál is szokásos.

Az állatorvos szakértői véleménynek a kimentéses bizonyítás folytán abból a szempontból volt jelentősége, bizonyítani tudja-e az alperes, hogy mikor, milyen ok miatt, hány darab állat betegedett meg, illetőleg hullott el, illetve ez az ok rajta kívülálló körülmények miatt keletkezett. Az állatorvos szakértői véleménye alapján megállapítható, az elhullások döntő, meghatározó oka, hogy „a perbeli mulardkacsa állomány circo-vírussal fertőzött volt”. A vírus elsősorban az immunszerveket károsította, ehhez járult a csontvelő - egyelőre ismeretlen eredetű - károsodása és

történt oltása után észlelt jelentősebb elhullás az oltást követő negatív fázisban a meglévő alapbetegség - a circo-vírus - fellobbanásának következménye volt. Az elhullást alapvetően előidéző, az alperes tartási körülményein kívül eső circo-vírus a kacsákban szakmailag is kevésbé ismert; a betegség megelőzésére nem áll rendelkezésére oltóanyag (szakvélemény 16. oldal). A szakértői vélemény alátámasztotta, hogy a keletkezett elhullások tekintetében alapvetően sem a felperest, sem az alperest nem terheli felróhatóság. Ugyanakkor a szakértő rávilágított arra is, hogy „egyedül csak a circo-vírus-fertőzés akkora veszteséget nem okozhatott, mint ami a perbeli állományban előfordult” (szakvélemény 16. oldal). Az elhullásokat a tartási körülmény fogyatékoságai erősítették fel, melyeket **(állatorvos 2. személyneve)** állatorvos a 2006. február 6-i ellenőrzés során tárt fel. A szakértő szerint ezek részben hozzájárultak „az állományban előforduló betegség(ek) okozta kártételek mértékének növeléséhez” (szakvélemény 17-18. oldal). Ezt a szakértői megállapítást az alperes nem tudta cáfolni, miután hiányzott az ólnapló megfelelő vezetése (hőmérséklet, páratartalom, súlyváltozás, gyógyszerelés adatai, stb.), az elhullási adatokat csak az állatállomány 39 napos koráig vezette, a 10. naptól a 49 napos korig történő elhullások esetében pedig a pontos okot nem dokumentálta (31. alatti kiegészítő szakvélemény 2. és 5. oldal).

A per összes körülményét a Pp. 206. § (1) bekezdésében írtak szerint értékelve az ítélet tábla a kelésgyengesség miatt elhullott mennyiség feletti mintegy 3.900 db elhullás folytán előállt kár tekintetében úgy mérlegelt, hogy az alperes a bekövetkezett elhullások 1/3 része alól kimenteni magát nem tudta, ilyen mértékben a károsodásban felróhatóan közrehatott. Az ezt meghaladó kárt azonban a tulajdonosnak magának kell viselnie.

Az alperes 1.300 db elhullás kapcsán a felróhatóság alól magát kimenteni nem tudta, 2.600 db elhullott állat után azonban a díjára igényt tarthat. Ennek megfelelően - a már értékelt, megítélt költségeken felül - az alperes 240,- Ft/db díjat alapul véve igényt tarthatott a ténylegesen leadott 5.888 db és a neki fel nem róható okból elhullott 2.600 db, összesen 8.488 db kacsá után 2.037.000,- Ft díj megtérítésére. Ugyanakkor a terhére kellett értékelni az 1.300 db kacsá elmaradt ellenértékét, amit a felperes kapott volna a H... Zrt-től a vágásra történt átadás után (elmaradt haszon). A felperes a G.40.314/2006/1. számú keresetlevélhez F/3. alatt mellékelte a H... Zrt. elszámolását, ennek adatait 1.300 db kacsára vetítve megállapítható, hogy a felperes mintegy 900.000,- Ft árbevételt ért volna el. A 2.037.000,- Ft alperesre jutó összegből levonva a 900.000,- Ft termelő által okozott kár összegét, végeredményben az alperes 1.137.000,- Ft megtérítésére jogosult.

A fentiek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében részben megváltoztatta és a felperes marasztalásának összegét további 1.137.000,- Ft-tal felemelte. Miután megváltozott a pernyertesség-pervesztesség aránya, a Pp. 81. § (1) bekezdése folytán a felperes által az alperes javára fizetendő elsőfokú

eljárási költség összegét 200.000,- Ft-ra felemelte. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során a felek pernyertessége, pervesztessége közel azonos arányú volt, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés 2. fordulata értelmében az ítélet tábla úgy rendelkezett, hogy a felek maguk viselik másodfokú költségeiket.

Figyelemmel a lényegében megegyező pernyertesség-pervesztesség arányára, kötelezte a felperest és az alperest 70.900-70.900,- Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés).

Szeged, 2009. május hó 15. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró